EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.5.2025.
COM(2025) 238 final

Ieteikums

**PADOMES IETEIKUMS,**

**ar ko apstiprina Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu**

Ieteikums

**PADOMES IETEIKUMS,**

**ar ko apstiprina Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. pantu,

ņemot vērā Regulu (ES) 2024/1263 un jo īpaši tās 17. pantu,

ņemot vērā Komisijas ieteikumu,

tā kā:

## VISPĀRĪGI APSVĒRUMI

(1) Reformētā ES ekonomikas pārvaldības sistēma stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Reformētās ES ekonomikas pārvaldības sistēmas pamatelementi ir Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību[1] kopā ar grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu[2] un grozīto Padomes Direktīvu 2011/85/ES par dalībvalstu budžeta struktūrām[3]. Šīs sistēmas mērķis ir nodrošināt valstu parāda ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, izmantojot reformas un investīcijas. Tā veicina valstu atbildību, un tajā ir likts uzsvars uz vidēju termiņu apvienojumā ar noteikumu efektīvu un saskaņotu izpildes panākšanu.

(2) Jaunajā ekonomikas pārvaldības sistēmā būtiska vieta ir valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālajiem plāniem, kurus dalībvalstis iesniedz Padomei un Komisijai. Šiem plāniem ir jāpalīdz sasniegt divus mērķus: i) nodrošināt, ka līdz korekcijas perioda beigām vispārējās valdības parāds ticami samazinās vai saglabājas piesardzīgā līmenī un ka valdības budžeta deficīts tiek samazināts un vidējā termiņā saglabājas zem atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP, un ii) nodrošināt reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Tālab katrā plānā ir jāiekļauj vidēja termiņa saistības attiecībā uz neto izdevumu[4] virzību, kas faktiski paredz budžeta

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Neto izdevumi atbilstoši Regulas (ES) 2024/1263 2. pantā sniegtajai definīcijai ir visi valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, ko pilnībā sedz Savienības fondu ieņēmumi, iv) valstu izdevumus par Savienības

ierobežojumu uz plāna darbības laiku, kurš ir 4 vai 5 gadi (atkarībā no dalībvalsts parastā sasaukuma perioda). Turklāt plānā ir jāpaskaidro, kā dalībvalsts nodrošinās reformu un investīciju īstenošanu, reaģējot uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos (tai skaitā attiecīgā gadījumā tajos, kuri attiecas uz makroekonomiskas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru (MNNP)), un kā dalībvalsts pievērsīsies Savienības kopīgajām prioritātēm. Fiskālās korekcijas periods ir četri gadi, taču to var pagarināt par ilgākais trim gadiem, ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu, kas atbilst Regulā (ES) 2024/1263 noteiktajiem kritērijiem.

(3) Pēc tam, kad plāns ir iesniegts, Komisijai saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 ir jānovērtē, vai tas atbilst minētās regulas prasībām.

(4) Pēc tam Padomei uz Komisijas ieteikuma pamata ir jāpieņem ieteikums, kurā nosaka attiecīgās dalībvalsts neto izdevumu virzību un attiecīgā gadījumā apstiprina reformu un investīciju jomas saistību kopumu, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai.

## APSVĒRUMI ATTIECĪBĀ UZ BULGĀRIJAS VALSTS VIDĒJA TERMIŅA FISKĀLI STRUKTURĀLO PLĀNU

(5) Bulgārija pirmo valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu Padomei un Komisijai iesniedza 2025. gada 27. februārī. Iesniegšana notika pēc diviem Regulas (ES) 2024/1263 36. pantā noteiktā termiņa pagarinājumiem, par ko panākta vienošanās ar Komisiju, ņemot vērā Bulgārijas sniegtos iemeslus, proti, nepieciešamību iesniegšanas grafiku saskaņot ar politisko ciklu, kas dotu Bulgārijai iespēju iesniegt plānu, kura pamatā ir stingra politiskā apņemšanās.

### Process pirms plāna iesniegšanas

(6) Pirms plāna iesniegšanas Bulgārija pieprasīja tehnisko informāciju[5], kuru Komisija sniedza 2025. gada 24. janvārī un publicēja 2025. gada 27. februārī[6]. Tehniskajā informācijā ir norādīts strukturālās primārās bilances līmenis 2028. gadā, kas ir nepieciešams, lai nodrošinātu, ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā tiek saglabāts zem 3 % no IKP un vispārējās valdības parāds vidējā termiņā saglabājas zem 60 % no IKP, pat ja pēc četru gadu korekcijas perioda beigām netiek veikti turpmāki budžeta pasākumi. Vidējs termiņš tiek definēts kā desmit gadu laikposms, kas seko korekcijas perioda beigām. Tehniskā informācija, kura tika nosūtīta dalībvalstij, bija sagatavota par diviem scenārijiem: scenāriju, kas nodrošina atbilstību deficīta noturības nosacījumam saskaņā ar Regulas (ES) 2024/126 9. panta 3. punktu,

---

finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

[5] Dalībvalstīm un Ekonomikas un finanšu komitejai nosūtītie iepriekšējie norādījumi ietver tehnisko informāciju i) ar korekcijas perioda pagarinājumu un bez tā (attiecīgi par 4 un 7 gadiem) un ii) ar deficīta noturības nosacījumu un bez tā. Tie ietver arī galvenos sākotnējos nosacījumus un pamatā esošos pieņēmumus, kas izmantoti Komisijas vidēja termiņa valdības parāda prognozēšanas sistēmā. Tehniskā informācija tika aprēķināta, pamatojoties uz metodiku, kas aprakstīta Komisijas *2023. gada parāda ilgtspējas pārskatā* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Tās pamatā ir Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognoze un tās vidēja termiņa pagarinājums līdz 2033. gadam, un ilgtermiņa IKP pieaugums un novecošanas izmaksas atbilst Komisijas un Padomes kopīgajam *2024. gada ziņojumam par novecošanu* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

[6] https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#bulgaria

un scenāriju bez šā nosacījuma. Tehniskajā informācijā par Bulgāriju ir noteikts – lai 4 gadu korekcijas perioda laikā izpildītu piemērojamos fiskālos noteikumus, saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) vajadzētu būt vismaz 2,1 % apmērā no IKP (scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma), kā norādīts nākamajā tabulā. Informācijai – ņemot vērā arī deficīta noturības nosacījumu, strukturālajai primārajai bilancei korekcijas perioda beigās (2028. gadā) vajadzētu būt vismaz 0,9 % apmērā no IKP. Tomēr deficīta noturības nosacījums Bulgārijai nav obligāts.

**1. tabula. Tehniskā informācija, ko Komisija sniedza Bulgārijai**

| Korekcijas perioda pēdējais gads | 2028. |
|---|---|
| Strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma | -2,1 |
| *Tikai informācijai:* strukturālās primārās bilances minimālā vērtība (% no IKP) scenārijā ar deficīta noturības nosacījumu | -0,9 |

Avots: Komisijas aprēķini.

(7) Bulgārija un Komisija no 2024. gada septembra līdz oktobrim un no 2025. gada janvāra līdz jūlijam jūlija risināja Regulas (ES) 2024/1263 12. pantā paredzēto tehnisko dialogu[7]. Dialoga galvenās tēmas bija Bulgārijas paredzētā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi (jo īpaši potenciālā izaugsme un inflācija), kā arī reformas un investīcijas, ko paredzēts īstenot, lai reaģētu uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērstos Savienības kopīgajām prioritātēm, kas ir taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās, sociālā un ekonomiskā noturība, enerģētiskā drošība un aizsardzības spēju palielināšana.

(8) Bulgārija 2025. gada februārī atbilstīgi Regulas (ES) 2024/1263 11. panta 3. punktam un 36. panta 1. punkta c) apakšpunktam un saskaņā ar tās plānā sniegto informāciju rīkoja apspriešanos ar pilsonisko sabiedrību, sociālajiem partneriem, reģionālajām iestādēm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Saskaņā ar Bulgārijas plānā sniegto informāciju plāns tika apspriests ar plašu ieinteresēto personu loku, sākot no sociālajiem partneriem līdz pilsoniskās sabiedrības, akadēmisko aprindu, uzņēmējdarbības organizāciju un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem.

(9) Bulgārijas Ministru padome plānu pieņēma 2025. gada 26. februārī un nosūtīja Bulgārijas Republikas Nacionālajai asamblejai.

**Citi saistītie procesi**

[7] Dialogs tika pārtraukts, lai saskaņotu plāna iesniegšanas grafiku ar politisko ciklu un dotu Bulgārijai iespēju iesniegt plānu, kura pamatā ir stingra politiskā apņemšanās.

(10) Padome 2024. gada 21. oktobrī adresēja Bulgārijai vairākus konkrētai valstij adresētus ieteikumus (KVAI) Eiropas pusgada ietvaros[8].

(11) Bulgārija 2025. gada 25. februārī iesniedza konverģences novērtējuma pieprasījumu saskaņā ar LESD 140. panta 1. punktu, ņemot vērā iespējamo pievienošanos eurozonai 2026. gada 1. janvārī. Komisijas novērtējumā, kas publicēts 2025. gada 4. jūnijā, tika ņemts vērā arī publisko finanšu kritērijs.

(12) Bulgārija 2025. gada 2. maijā lūdza aktivizēt valsts izņēmuma klauzulu, lai pavērtu iespēju īstenot lielākus aizsardzības izdevumus saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 26. panta 1. punktu, ievērojot Komisijas 2025. gada 19. marta paziņojumu (C(2025)2000 final).

## PLĀNA KOPSAVILKUMS UN KOMISIJAS NOVĒRTĒJUMS

(13) Turpmāk ir sniegts plāna novērtējums, ko Komisija veica saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 16. pantu.

### Konteksts – makroekonomiskā un fiskālā situācija un perspektīvas

(14) Ekonomiskā aktivitāte Bulgārijā 2024. gadā pieauga par 2,8 % – šo pieaugumu veicināja privātais patēriņš. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzams, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 2,9 %, jo palielināsies eksports un publiskās investīcijas. Paredzams, ka 2026. gadā reālais IKP palielināsies par 3 %, jo investīcijas vēl vairāk paātrināsies, un citi pieprasījuma komponenti saglabās stabilu izaugsmes tempu. Paredzams, ka prognozes periodā (t. i., 2025.–2026. gadā) potenciālā IKP pieaugums Bulgārijā joprojām būs salīdzinoši spēcīgs, lai gan tam būs tendence samazināties, un to veicinās apjomīgas investīcijas, ko daļēji kompensēs nelabvēlīgas demogrāfiskās tendences. Bezdarba līmenis 2024. gadā bija 4,2 %, un saskaņā ar Komisijas prognozi tas 2025. gadā būs 4 % un 2026. gadā 3,8 %. Paredzams, ka inflācija (IKP deflators), kas 2024. gadā bija 6,5 %, 2025. gadā būs samazinājusies līdz 2,3 % un 2026. gadā sasniegs 2,8 %.

(15) Kas attiecas uz fiskālajām norisēm, Bulgārijas vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā bija 3 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi paredzams, ka 2025. gadā tas sasniegs 2,8 % no IKP un, pieņemot, ka politika nemainīsies, saglabāsies 2,8 % apmērā 2026. gadā. Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozē nebija ņemts vērā Bulgārijas 2025. gada budžeta projekts, ko Nacionālā asambleja pieņēma 2025. gada 21. martā. Vispārējās valdības parāds 2024. gada beigās bija 24,1 % no IKP. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2024. gada rudens prognozi parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās būs samazinājusies līdz 23,1 % un 2026. gada beigās būs pieaugusi līdz 24,5 %. Komisijas fiskālajā prognozē netiek ņemtas vērā vidēja termiņa plānos norādītās politikas saistības, kamēr tās nav papildinātas ar ticami paziņotiem un pietiekami precīzi formulētiem konkrētiem politikas pasākumiem.

[8] Padomes Ieteikums (2024. gada 21. oktobris) par Bulgārijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku (OV C, C/2024/6809, 29.11.2024.).

**Plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie makroekonomiskie pieņēmumi**

(16) Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns aptver laikposmu no 2025. gada līdz 2028. gadam, un tajā ir paredzēta fiskālā korekcija četru gadu garumā.

(17) Plānā ir ietverta visa informācija, kas jāsniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 13. pantu.

(18) Plānā valsts uzņemas saistības panākt 2. tabulā sniegto neto izdevumu virzību, kas laikposmā no 2025. gada līdz 2028. gadam atbilst neto izdevumu vidējam pieaugumam 4,9 % apmērā. Tehniskā informācija (lineāras korekcijas scenārijā) atbilst 2025.–2028. gada korekcijas perioda neto izdevumu vidējam pieaugumam 5,1 % apmērā. Tiek lēsts, ka plānā norādītās neto izdevumu virzības rezultātā strukturālā primārā bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) būs -1,8 % no IKP. Šis rādītājs ir augstāks nekā Komisijas 2025. gada 24. janvāra tehniskajā informācijā sniegtais strukturālās primārās bilances minimālais līmenis 2028. gadam, t. i., -2,1 % no IKP[9].

**2. tabula. Bulgārijas plānā norādītā neto izdevumu virzība un galvenie pieņēmumi**

| | 2025. | 2026. | 2027. | 2028. | Vidējais rādītājs plāna darbības laikā (2025.–2028.) |
|---|---|---|---|---|---|
| Neto izdevumu pieaugums (gadā, %) | 6,2 | 4,9 | 4,4 | 4,0 | 4,9 |
| Neto izdevumu pieaugums (kumulatīvi no 2024. gada bāzes, %) | 6,2 | 11,4 | 16,3 | 21,0 | n. p. |
| Potenciālā IKP pieaugums (%) | 2,8 | 2,6 | 2,5 | 2,4 | 2,6 |
| Inflācija (IKP deflatora pieaugums) (%) | 3,9 | 2,6 | 2,3 | 2,1 | 3,5 |

Avots: Bulgārijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns un Komisijas aprēķini.

[9] Scenārijā bez deficīta noturības nosacījuma.

**Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības parādu**

(19) Ja plānā norādītā neto izdevumu virzība un tās pamatā esošie pieņēmumi īstenosies, vispārējās valdības parāds saskaņā ar plānu korekcijas periodā pamazām palielināsies no 24,2 % no IKP 2024. gadā līdz 30,8 % no IKP korekcijas perioda beigās, kā norādīts nākamajā tabulā. Vidējā termiņā, t. i., 10 gadus pēc korekcijas perioda beigām, tas varētu nozīmēt pakāpenisku vispārējās valdības parāda pieaugumu līdz 45,3 % 2038. gadā.

**3. tabula. Bulgārijas plānā norādītā vispārējās valdības parāda un bilances attīstība**

| | 2024. | 2025. | 2026. | 2027. | 2028. | 2038. |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Valdības parāds (% no IKP) | 24,2 | 25,8 | 27,4 | 29,1 | 30,8 | 45,3 |
| Valdības bilance (% no IKP) | -3,0 | -3,0 | -2,9 | -2,9 | -2,9 | -2,9 |

(1) Avots: Bulgārijas vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns.

Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības parāds vidējā termiņā noturētos krietni zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 60 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz parādu.

**Plāna neto izdevumu saistību ietekme uz vispārējās valdības bilanci**

(20) Balstoties uz plānā norādīto neto izdevumu virzību un pieņēmumiem, vispārējās valdības budžeta deficīts korekcijas periodā nedaudz samazināsies līdz 2,9 % no IKP. Tādējādi saskaņā ar plānu vispārējās valdības bilance korekcijas perioda beigās (2028. gadā) nepārsniegtu atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Arī desmit gadu periodā pēc korekcijas perioda (t. i., līdz 2038. gadam) valdības budžeta deficīts nepārsniegtu 3 % no IKP. Tāpēc, balstoties uz plānā norādītajām politikas saistībām un makroekonomiskajiem pieņēmumiem, plānā paredzētā neto izdevumu virzība atbilst Regulas (ES) 2024/1263 16. panta 2. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz deficītu.

**Plāna makroekonomiskie pieņēmumi**

(21) Plāna pamatā ir pieņēmumi, kas atšķiras no Komisijas pieņēmumiem, kurus tā Bulgārijai nosūtīja 2025. gada 24. janvārī. Konkrētāk, plānā ir izmantoti atšķirīgi pieņēmumi attiecībā uz sešiem mainīgajiem lielumiem, proti, strukturālās primārās bilances sākumpunktu 2024. gadā, potenciālo IKP pieaugumu, IKP deflatora pieaugumu, parāda attiecības pret IKP sākumpunktu 2024. gadā, nominālajām netiešajām procentu likmēm un atlikumu un plūsmu korekcijām. Turpmāk sniegts šo pieņēmumu atšķirību novērtējums. Novērtējumā ir ņemti vērā izpildes dati par

2024. gadu pēc plāna iesniegšanas, kā rezultātā ieteikuma bāzes gads tiek pārcelts uz 2024. gadu.

Pieņēmumu atšķirības, kurām ir būtiskākā ietekme uz neto izdevumu vidējo pieaugumu, ir norādītas turpmāk, par katru no tām sniedzot atsevišķu novērtējumu.

- Plānā ir pieņemts, ka strukturālā primārā bilance 2024. gadā ir -2,5 % no IKP, kas ir par 0,4 procentpunktiem mazāk nekā strukturālā primārā bilance, kura bija iepriekšējo norādījumu pamatā. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Negatīvākais pieņēmums par strukturālo primāro bilanci, kas nozīmē lielāku paredzamo nominālo fiskālo deficītu 3 % apmērā no IKP 2024. gadā, atspoguļo jaunākos pieejamos budžeta izpildes datus. Pa to laiku ir apstiprinājušies dati par 2024. gada nominālo deficītu. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.
- Plānā ir ņemts vērā, ka nominālā netiešā procentu likme 2024. gadā palielinājās, un tiek pieņemts, ka tā saglabāsies virs iepriekšējos norādījumos noteiktā līmeņa. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir mazāks nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Procentu likmes tiek aprēķinātas, pamatojoties uz faktiskajiem procentu maksājumiem un valsts parāda līmeni, un tajās ir ņemtas vērā 2024. gadā un 2025. gada janvārī emitētā jaunā parāda procentu likmes. Līdz ar to uzskatāms, ka šis pieņēmums ir pienācīgi pamatots.
- Plānā pieņemts, ka potenciālā IKP pieaugums 2024. gadā būs mazāks nekā iepriekšējos norādījumos minētais, bet pārsniegs Komisijas pieņēmumus par 2025.–2033. gadu, kā rezultātā vidējais potenciālā IKP pieaugums 2025.–2038. gadā būs 2 % salīdzinājumā ar 1,9 % iepriekšējos norādījumos. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir nedaudz lielāks (par aptuveni 0,1) nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Bulgārija savā plānā norāda, ka atšķirība lielā mērā ir skaidrojama ar augstāku dalības līmeni darba tirgū un investīciju pieaugumu, jo īpaši publiskajā sektorā. Provizoriskie nodarbinātības rādītāji par 2024. gadu ir augstāki, nekā prognozēts Komisijas 2024. gada rudens prognozē, un tas liecina, ka ar potenciālo izaugsmi saistītā darbaspēka izlietojuma novirze ir pamatota. Publisko investīciju pieņēmums plānā pēc būtības ir politikas virzīts un, šķiet, atbilst politikas ievirzēm, kā apstiprināts arī pieņemtajā 2025. gada budžetā. Kopumā novirze, kas balstīta uz šiem diviem faktoriem, tiek uzskatīta par pamatotu.
- Plānā pieņemts, ka IKP deflatora pieaugums 2024. gadā būs 6,4 % – par 1,6 procentpunktiem virs iepriekšējos norādījumos noteiktajam līmenim –, 2025. gadā saglabāsies virs Komisijas pieņēmumiem un pēc tam samazināsies zem vērtības, kas sniegta iepriekšējos norādījumos 2026. gadam. Tā rezultātā plānā paredzētais neto izdevumu vidējais pieaugums korekcijas periodā ir nedaudz lielāks (par aptuveni 0,1) nekā saskaņā ar Komisijas pieņēmumiem. Augstāks IKP deflators 2024. gadā ir pamatots ar jaunākajiem nacionālo kontu datiem, kas liecina par spēcīgāku IKP deflatora pieaugumu 2024. gadā salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem. 2025. gadā novirzi no iepriekšējiem norādījumiem var izskaidrot ar pārnesto ietekmi no augstākā IKP deflatora 2024. gada otrajā pusē. Attiecībā uz 2025. gadu ne Komisijas pieņēmumos, ne Bulgārijas plānā nav pilnībā ņemta vērā PVN likmju atjaunošana maizei, miltiem un restorānu pakalpojumiem, elektroenerģijas cenu kāpums mājsaimniecībām un citi cenu palielinājumi 2025. gada janvārī. Šo norišu atspoguļošana korekcijas periodā radītu lielāku vidējo neto izdevumu pieaugumu.

Attiecībā uz 2026. gadu plānā ir minēts zemāks IKP deflators nekā iepriekšējos norādījumos, tas ir saistīts ar pieņēmumu par mērenāku algu pieaugumu. Plānā minētie zemākie algu palielinājumi 2026. gadā atspoguļo pieņēmumus par augstāku dalības līmeni, ko pamato augstāki reģistrētie dalības rādītāji 2024. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem norādījumiem. Līdz ar to pieņēmumi par augstākiem IKP deflatoriem 2024. un 2025. gadā un zemāku IKP deflatoru 2026. gadā tiek uzskatīti par pienācīgi pamatotiem.

Atlikušās atšķirības pieņēmumos par parādu un atlikumu un plūsmu korekcijām un nesen publicētie attiecīgie makrofiskālie rādītāji būtiski neietekmē vidējo neto izdevumu pieaugumu salīdzinājumā ar Komisijas pieņēmumiem.

Kopumā pieņēmumu atšķirības plānā rada vidējo neto izdevumu pieaugumu, kas ir mazāks nekā no tehniskās informācijas izrietošais vidējais neto izdevumu pieaugums.

Komisija ņems vērā iepriekš minēto plāna pieņēmumu novērtējumu turpmākajos novērtējumos par atbilstību neto izdevumu virzībai.

**Plāna fiskālā stratēģija**

(22) Saskaņā ar plānā sniegto indikatīvo fiskālo stratēģiju saistības attiecībā uz neto izdevumiem tiks īstenotas, galvenokārt īstenojot diskrecionārus ieņēmumu palielināšanas pasākumus. Ieņēmumu daļā viens no galvenajiem elementiem, kas atbalsta fiskālo mērķu sasniegšanu, ir pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot atbilstību un novērst un apkarot krāpšanu nodokļu jomā un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Paredzams, ka papildu ieņēmumu pasākumi radīs sociālo iemaksu pieaugumu, tostarp saistībā ar maksimālo apdrošināmo ienākumu robežvērtības palielināšanu un plānoto pensionēšanās darba stāža palielināšanu. Visbeidzot, plānā ir atsauce uz plānoto akcīzes nodokļa palielināšanu tabakai un tabakas izstrādājumiem. Izdevumu daļā nav būtisku konsolidācijas pasākumu, savukārt saskaņā ar jaunākajām tendencēm ir plānoti turpmāki palielinājumi.

(23) Pieņemamo politikas pasākumu specifikācija ir jāapstiprina vai jākoriģē un jāizsaka skaitļos gada budžetos. Daži pasākumi tika precizēti 2025. gada budžetā, ko Nacionālā asambleja pieņēma 2025. gada 21. martā, savukārt citi, paredzams, tiks apstiprināti turpmākajos budžetos. 2025. gadā plānotie pasākumi ieņēmumu daļā ietver maksimālo apdrošināšanas ienākumu palielinājumu, tabakas un tabakas izstrādājumu nodokļa likmes palielināšanu, akcīzes nodokļa likmes palielināšanu, kā arī samazinātu PVN likmju atcelšanu dažādām preču un pakalpojumu kategorijām. Izdevumu daļā ir plānots palielināt algas aizsardzības jomā un budžeta organizāciju personālu. Ir plānots pensiju izdevumu palielinājums, kas cita starpā ir saistīts ar jaunpiešķirto pensiju skaita pieaugumu un pensiju piemaksu pieaugumu. Tajā pašā laikā pastāv riski plāna indikatīvās fiskālās stratēģijas īstenošanai, jo kopumā trūkst detalizētas informācijas par indikatīvās stratēģijas struktūru, problēmas sagādā to ieņēmumu zemā paredzamība, kas gūti no pasākumiem cīņai pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu, kā arī paļaušanās uz *ad hoc* finansējuma avotiem, piemēram, dividendēm no valsts uzņēmumiem.

**Plānā iekļautās reformu un investīciju ieceres, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kuras apzinātas Eiropas pusgadā, un pievērsties Savienības kopīgajām prioritātēm**

(24) Plānā ir aprakstīta plānotā politika attiecībā uz reformām un investīcijām, ar ko paredzēts reaģēt uz galvenajām problēmām, kas apzinātas Eiropas pusgadā, jo īpaši konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, un pievērsties ES kopīgajām prioritātēm. Plānā ir iekļautas vairāk nekā 120 reformas un investīcijas, kas vērstas uz ES kopīgajām prioritātēm, un no tām vairāk nekā 60 tiek finansiāli atbalstītas no Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) un 40 – no kohēzijas politikas fondiem (DFS)[10]. Plāna reformu un investīciju pamatā ir arī valdības stratēģijas dokuments "Valsts attīstības programma Bulgārijai 2030. gadam".

Attiecībā uz kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās", tostarp Regulā (ES) 2021/1119 noteiktajiem klimata mērķiem, plānā ir iekļauti vairāki pasākumi, kas sagrupēti politikas sadaļās, piemēram, transporta savienojamības veicināšana, enerģētika, digitalizācijas veicināšana, izglītības prasmju un nodarbinātības stiprināšana, ūdensapgāde un notekūdeņu attīrīšana, klimata vide un lauksaimniecība. Plānā iekļauto reformu un investīciju mērķis cita starpā ir pievērsties 2022. un 2023. gadā izdotajiem KVAI par energoefektivitāti, 2023. un 2024. gadā izdotajiem KVAI par energoefektivitāti un sociālo iekļaušanu un aizsardzību, 2019., 2020., 2022., 2023. un 2024. gadā izdotajiem KVAI par atjaunīgo enerģiju, infrastruktūru un tīkliem, 2019. gadā izdotajiem KVAI par pētniecību un inovāciju, reģionālo attīstību un vietējiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, 2019., 2020., 2023. un 2024. gadā izdotajiem KVAI par transportu un reģionālo attīstību, 2019., 2020., 2023. un 2024. gadā izdotajiem KVAI par prasmēm, profesionālo izglītību un apmācību un pieaugušo izglītību.

(25) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "sociālā un ekonomiskā noturība", tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlāru, plānā ir iekļautas vairākas reformas un investīcijas, kas aptver dažādas politikas jomas, sākot ar ilgtspējīgām publiskajām finansēm, ekonomiku un uzņēmējdarbības vidi, tiesiskuma, pārvaldības un finanšu integritātes stiprināšanu, transporta savienojamības uzlabošanu, enerģētiku un beidzot ar veselības un sociālās iekļaušanas veicināšanu, izglītības prasmēm un nodarbinātību. Plānā iekļauto reformu un investīciju mērķis cita starpā ir īstenot 2019. un 2020. gadā izdotos KVAI par veselības aprūpi, 2019. un 2020. gadā izdotos KVAI par darba tirgus politiku, 2020. un 2024. gadā izdotos ieteikumus par izglītību, nediskrimināciju un vienlīdzīgām iespējām, 2020. gadā izdotos KVAI par piekļuvi finansējumam un izaugsmes finansējumam, 2020., 2022. un 2023. gadā izdotos KVAI par budžeta sistēmu un fiskālo pārvaldību, 2019., 2020., 2023. un 2024. gadā izdotos KVAI par nabadzību un sociālo iekļaušanu, 2019. un 2020. gadā izdotos KVAI par darba vidi, 2019., 2020., 2022., 2023. un 2024. gadā izdotos KVAI par atjaunīgo enerģiju, infrastruktūru un tīkliem, 2019., 2020., 2023. un 2024. gadā izdotos KVAI par transportu un reģionālo attīstību, 2019. gadā izdotos KVAI par nodokļu administrāciju, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu.

(26) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir iekļautas reformas un investīcijas, kuru mērķis ir nodrošināt enerģētisko neatkarību, vienlaikus arī dekarbonizējot enerģētikas nozari. Plāns ietver reformas, kuru mērķis ir veicināt tirgus principu pieņemšanu enerģētikas nozarē, tostarp liberalizējot elektroenerģijas tirgu, reformas un investīcijas nolūkā diferencēt piegādi un uzlabot saiknes ar

[10] Atsauces Bulgārijas vidēja termiņa fiskāli strukturālajā plānā atspoguļo pašlaik spēkā esošo atveseļošanas un noturības plānu. Bulgārijas valdība plāno iesniegt pieprasījumu pārskatīt savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu, kā arī pieprasījumu pievienot *REPowerEU* nodaļu.

kaimiņvalstīm, kā arī veicināt atjaunīgās enerģijas ražošanu un uzglabāšanu. Plānā iekļauto reformu un investīciju mērķis cita starpā ir īstenot 2019., 2020., 2022., 2023. un 2024. gadā izdotos KVAI par atjaunīgo enerģiju, infrastruktūru un tīkliem, 2022. un 2023. gadā izdotos KVAI par energoefektivitāti, 2023. un 2024. gadā izdotos KVAI par energoefektivitāti un sociālo iekļaušanu un aizsardzību. Plānā nav iekļauti pasākumi, lai īstenotu 2019. gada KVAI par valsts uzņēmumu korporatīvās pārvaldības uzlabošanu, un pasākumi, lai izpildītu 2019. un 2020. gada KVAI par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma efektīvu uzraudzību un izpildi. Tomēr uz tiem attiecas ANP un VKM II pēciestāšanās saistību pasākumi. Tāpat arī plānā nav iekļauti pasākumi, lai īstenotu 2019. gada KVAI par grupas līmeņa uzraudzības īstenošanu nebanku finanšu nozarē un par automobiļu apdrošināšanas nozares strukturālo trūkumu novēršanu.

(27) Attiecībā uz kopīgo prioritāti "aizsardzības spējas" plānā ir iekļautas investīcijas jaunu militāro spēju modernizācijā un iegādē saskaņā ar Aizsardzības investīciju programmu – Nacionālās asamblejas pieņemto plānu, kas aptver laikposmu līdz 2032. gadam.

(28) Plānā ir sniegta informācija par to, kā tas saskan ar kohēzijas politikas fondiem un Bulgārijas ANP un attiecīgā gadījumā papildina tos. Plānā ir sniegtas pienācīgas atsauces uz ANP un DFS iekļautajiem pasākumiem un ierosināti daži papildu pasākumi, kas tiek finansēti no valsts līdzekļiem.

(29) Plānā ir sniegts pārskats par Bulgārijas publisko investīciju vajadzībām saistībā ar ES kopīgajām prioritātēm. Attiecībā uz ES kopīgo prioritāti "taisnīga zaļā un digitālā pārkārtošanās", tostarp saskaņotību ar Eiropas tiesību aktiem klimata jomā, plānā ir apzinātas investīciju vajadzības, kas saistītas ar piecām prioritārajām jomām, kuras noteiktas integrētajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.–2030. gadam, kas sagatavots saskaņā ar Regulu 2018/1999, proti: 1) dekarbonizācija, 2) energoefektivitāte, 3) energoapgādes drošība, 4) iekšējais enerģijas tirgus un 5) pētniecība, inovācija un konkurētspēja. Turklāt plānā ir apzinātas investīciju vajadzības, kas saistītas ar pielāgošanos klimata pārmaiņām. Attiecībā uz investīciju vajadzībām sociālajai un ekonomiskajai noturībai, tostarp Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai, plānā ir apzinātas investīciju vajadzības tādās jomās kā izglītība, prasmes, nodarbinātība, piekļuve veselības aprūpei, sociālajiem pakalpojumiem un ilgtermiņa aprūpei, dzimumu līdztiesība un Eiropas Garantijas bērniem īstenošana. Attiecībā uz ES kopīgo prioritāti "enerģētiskā drošība" plānā ir apzinātas investīciju vajadzības, lai dažādotu dabasgāzes piegādes avotus un maršrutus, tostarp attīstot infrastruktūru; turklāt vajadzības ir saistītas ar hidroelektrostacijām un peldošām spēkstacijām, biomasas izmantošanu elektroenerģijas ražošanai un elektroenerģijas uzkrāšanas jaudu. Attiecībā uz ES kopīgo prioritāti "aizsardzības spēju palielināšana" plānā attiecīgā gadījumā ir apzinātas investīciju vajadzības valsts bruņoto spēku modernizācijā.

**Komisijas novērtējuma secinājums**

(30) Kopumā Komisija uzskata, ka Bulgārijas plāns atbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām.

**VISPĀRĪGS SECINĀJUMS**

(31) Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 17. pantu Padomei būtu jāiesaka Bulgārijai plānā noteiktā neto izdevumu virzība, sākot no 2025. gada,

AR ŠO IESAKA BULGĀRIJAI rīkoties šādi.

Nodrošināt, ka neto izdevumu pieaugums nepārsniedz šā ieteikuma I pielikumā noteiktos maksimumus.

**I PIELIKUMS**

Neto izdevumu maksimālie pieauguma tempi
(gada un kumulatīvie pieauguma tempi nominālā izteiksmē)
Bulgārija

| Gadi | | 2025. | 2026. | 2027. | 2028. |
|---|---|---|---|---|---|
| Pieauguma tempi (%) | Gadā | 6,2 | 4,9 | 4,4 | 4,0 |
| | Kumulatīvi(*) | 6,2 | 11,4 | 16,3 | 21,0 |

(*) Kumulatīvos pieauguma tempus aprēķina, par bāzes gadu ņemot 2024. gadu. Kumulatīvos pieauguma tempus izmanto, ik gadu uzraugot kontroles konta *ex post* atbilstību.

Briselē,

*Padomes vārdā —*
*priekšsēdētājs*